KNNV vereniging voor veldbiologie

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Bestuur KNNV Drechtsteden KvK 24417034

voorzitter: Frans Beuvens: 078 – 613 72 07
secretaris : Hein Ruiter: 078 – 614 38 60
penningmeester: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
ledenadministratie: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
algemeen lid : Gerard Verroen : 078 – 617 86 80
webmaster : Jan Zellmann: 06 – 48 76 13 09

Adres Secretariaat KNNV Drechtsteden
Hein Ruiter, Nieuwstraat 40, 3311 XR Dordrecht
E-mail: secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Webpagina: http://www.knnv.nl/drechtsteden

Kopijdata convo: 1 maart, 1 juni, 1 september, 1 december

Inhoud:

Voorwoord van de voorzitter 1-2

Programma KNNV 1e kwartaal 2017 2-3
Programma IVN 1e kwartaal 2017 3-4

Komende excursies KNNV 4-7

Werkgroepen:
Vlinders en Libellen 3-14
Natuurwerkgroep 14-15
Sophiapolder 15

Excursieverslagen 15-20

Grijs, Groen & Gelukkig 20
Herfststijlloos 21-22
Bestuur 23-24
Natuurwet 24-25

Bestuursmededelingen / ALV 2017 26-27

Cursussen KNNV Drechtsteden 27 en 28

Voorwoord **Winter 2016 / 2017**

De nazomer was heerlijk, met hoge temperaturen en weinig neerslag. Een wandeling in de duinen van Oostvoorne , de Sophiapolder, het Moretusbos of in de Biesbosch blijft , met een heerlijk herfstzonnetje, een prachtige belevenis. De paddenstoelen hebben het onder deze omstandigheden moeilijk. De exemplaren die er nog wel stonden in september waren bijna onherkenbaar De excursies in het Moretusbos en Den Treek hebben in ieder geval nog een aantal mooie schimmels opgeleverd, vooral in Den treek bij Amersfoort. De oogst was niet in verhouding tot wat er het vorig jaar in dezelfde periode is waargenomen. Dat neemt niet weg dat er altijd veel andere natuurlijke zaken te zien zijn tijdens een wandeling. Het verkleuren van bladeren, de overdadige vruchtvorming, waar de trekvogels zich tegoed aan doen en de bronsttijd van het edelhert. Het burrelen van de mannetjes lokt niet alleen de vrouwtjes maar ook hele horden fotografen die met dikke telelenzen proberen iets van het fenomeen vast te leggen. De natuur blijft een prachtige inspiratiebron.

foto Miriam Scha; Eekhoorntjesbrood

De overheid en natuurbeheerders proberen steeds vaker recreatie en natuur samen te brengen. Helaas lijkt de natuur de dupe te worden van de toenemende recreatiedruk. Wandelaars die alleen oog hebben voor een pokemon of mountainbikers die door de duinen scheuren lijken weinig oog te hebben voor de kwetsbare vegetatie en beschadigen het ecosysteem. Als er al sprake is van herstel vergt dit vele jaren. Veel hoopvolle initiatieven, zoals bijvoorbeeld de Noorderdiepzone op het Eiland van Dordrecht, moeten ook recreatief worden ingericht. Voor rustige natuurontwikkeling lijkt steeds minder belangstelling bij de overheid. Ook in de nieuwe natuurwet hebben veel kwetsbare soorten geen beschermde status meer.

Zoals u misschien bekend is, gaat de Waterjuffer verdwijnen. Het bestuur is in overleg met de Gemeente en met de medewerkers van Weizigt om verhuizing van de leslokalen zorgvuldig uit te voeren, waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijke aanwezigheid van kwetsbare organismen.
Voor de ledenavonden, ook die in samenwerking met het IVN, hebben we een aantal keren gebruik kunnen maken van de prachtige aula van de Vrij School. De mogelijkheid op het terrein van Weizigt is de Paardenstal. Dit is een grotere en beter geoutilleerde ruimte dan de Waterjuffer. Wij willen daar graag gebruik van maken, maar zullen dan dieper in de buidel moeten tasten. Er wordt nog gesproken over deze ontwikkelingen.
De eerder aangekondigde overstap naar een digitale Spindotter wordt nog even uitgesteld. We praten met het IVN over een mogelijk gezamenlijk alternatief.

Frans Beuvens

Excursie – en lezingen programma t/m april 2017 2016

19 december	Lezing door Kjel Nilsen over korstmossen. De lezing behandelt de achtergrond van korstmossen, de functie in de natuur en maatschappij, indeling in soorten, determinatie en terminologie. Een grote variëteit van kostmossen wordt getoond in de presentatie.
14 januari	Natuurexcursie naar het Kootwijkerzand om naar de mossen en de korstmossen die daar voorkomen te gaan speuren. Opgave voor deelname op vrijdagavond 13 januari 2017 tussen 18.00 en 20.00 uur bij Gerard Verroen, 078 – 617 86 80.
27 januari	Lezing door Bert Maas over de oudste landschapselementen met bomen en struiken in Dordrecht en omgeving. Besproken wordt de aspecten van cultuurgeschiedenis van inheemse boom- en struiksoorten in West Nederland [archeologie en archeobotanie], de rijke geschiedenis van de boomkwekerij in de 16^{e} en 17^{e} eeuw bij lanen, buitenplaatsen, parken en wilgengrienden.
12 februari	Natuurexcursie naar de Kampina. Hier zullen we ons bezig gaan houden met vogels en vennen. We kijken

naar de contouren van de buurtschap dat hier ooit lag op de Kampina, tussen heide en beekdal. Opgave voor deelname op vrijdagavond 11 februari 2017 tussen 18.00 en 20.00 uur bij Gerard Verroen, 078 – 617 86 80.

20 februari — Gezamenlijke lezing van de KNNV Drechtsteden en de IVN Dordrecht. De lezing over zoogdieren onderzoek wordt gedaan door Rob Haan en Reinier Jaquet.

11 maart — Natuurexcursie naar Klein Profeit. Klein Profijt kreeg zijn naam van de boszalmvissers die vroeger op deze oever met moeite het hoofd boven water hielden. (een klein profijt).
Deze natuurexcursie staat in het teken van de lente. Zeker in de natte seizoenen of bij hoge waterstanden zijn laarzen geen overbodige luxe. Opgave voor deelname op vrijdagavond 10 maart 2017 tussen 18.00 en 20.00 uur bij Gerard Verroen, 078 – 617 86 80.

17 maart — Algemene Leden Vergadering van de KNNV Drechtsteden. Elders in dit blad vindt u de concept agenda voor deze avond. Tevens zijn de concept notulen van de ALV 2016 bijgevoegd. Indien er nu al zaken zijn die u mist op de concept agenda, kunt u deze doorgeven aan het secretariaat.

8 april — Natuurexcursie naar het Thijsse's Hof. Deze excursie staat in het teken van de stinzenplanten. Het **Thijsse's Hof** is de oudste heemtuin van Nederland en is ontworpen door Leonard Anthony Springer en Jac. P. Thijsse. Cees Sipkes legde de tuin. De Hof is aan de Mollaan 4 in Bloemendaal. Opgave voor deelname op vrijdagavond 9 april 2017 tussen 18.00 en 20.00 uur bij Gerard Verroen, 078 – 617 86 80.

IVN Activiteitenagenda t/m april 2017

Za 07 jan	10.00	Biezenplaat	Winterwandeling
Za 14jan	10.00	Dordwijk	Winterkoning
Za 21 jan	10.00	Zuid/Tongplaat	Overwinteraars avontuurlijk

Za 04 feb.	10.00	Biezenplaat	Beversporen in de winter
Za 11 feb.	13.30	Dordwijk	Winterflora
Za 18 feb.	10.00	De Elzen	Het schuiven der knoppen
Za 04 mrt	10.00	Biezenplaat	Lente in aantocht
Za 11 mrt	10.00	Dordwijk	Eerste vrolijke bloeiers
Za 18 mrt	10.00	Zuid/Tongplaat	Baltsende watervogels
Zo 26 mrt	13:30	't Weetpunt/Arb.	Lentebloeiers
Za 01 apr	10.00	Biezenplaat	Ontluikend groen
Za 08 apr	10.00	Dordwijk	Knoppen
Za 15 apr.	6.00	De Elzen	Vroege vogels
Za 15 april	9.00	Bijenmarkt	Marktkraam IVN en KNNV
Za 22 april	9.00	Tongplaat	Rietvogels

In **Zwijndrecht** kunnen kinderen elke eerste zaterdag van de maand terecht in 't Weetpunt, Develpad 169 te Zwijndrecht, van 13.00 tot 15.00 uur.
Informatie: Lidy van der Lans-Exler; 078 – 681 26 29

Vertrek excursies:
Landgoed Dordwijk: Ingang Dordwijklaan, aanmelden_verplicht bij Elly den Hartogh; 078 – 616 67 80.

De Elzen en Hooge Biezenplaat: Vanaf parkeerplaats " De Viersprong", Kruising Oude Veerweg/Noorderelsweg.

Voor meer informatie en aanmelding, kunt u contact opnemen met Cees Mastenbroek 078 – 617 14 12 of via bestuurivndordrecht@gmail.com

Komende excursies in het 1e kwartaal 2017

Excursie naar Kootwijkerzand op zaterdag 14 januari 2017

Het natuurreservaat Kootwijkerzand is 700 hectare groot en ligt op het westelijk deel van de Veluwe, binnen de veel grotere boswachterij Kootwijk (ca 3600 ha) bij Kootwijk.

Noordelijker ligt het Harskampse Zand, naar het oosten het dorp Radio Kootwijk. Om het zand in beweging te houden moeten regelmatig

beheersmaatregelen genomen worden, omdat anders door mosvorming het zand vastgelegd wordt. Dit is een gevolg van het neerslaan van stikstof uit de lucht. **Algen, mossen, korstmossen** en hogere planten kunnen zo extra hard groeien in het van nature arme zand. Kenmerkend voor het Kootwijkerzand zijn de grillig gevormde vliegdennen.

Omstreeks 2500 voor Christus kwamen op het Kootwijkerzand al mensen voor. Ook zijn er een vuurstenen pijlpunt en enkele aardewerken potresten uit ongeveer 1700 v.Chr. gevonden. In de tweede eeuw na Chr. werden er enkele boerderijen gebouwd en vanaf 700 na Chr. kan er van een dorp gesproken worden. Door te intensief gebruik van de grond ontstonden er omstreeks 1000 na Chr. stuifzanden, waardoor de waterputten dichtstoven. Een deel van de resten van Romeinse en Vroeg Middeleeuwse bewoning is wettelijk beschermd op basis van de Monumentenwet 1988.[Wikipedia]

Kootwijkerzand

Excursie naar de Kampina op zaterdag 12 februari 2017

De **Kampina** is een natuurgebied met bos, heide en beekdalen in de provincie Noord-Brabant, gelegen tussen Boxtel en Oisterwijk. Het gebied is sinds 1929 grotendeels eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten en is ruim 1200 hectare groot.
Naar het westen toe sluit de Kampina aan bij de Oisterwijkse Bossen en Vennen. Naar het oosten toe sluit het gebied bijna aan bij de Mortelen; het Banisveld is een natuurontwikkelingsgebied waar een gat tussen deze beide grote natuurgebieden wordt opgevuld. Daarmee vormt de Kampina een belangrijke schakel van 'het Groene Woud', een samenhangende cluster van grote natuurgebieden in het midden van Brabant tussen Tilburg, 's Hertogenbosch en Eindhoven.
De Kampina is een gevarieerd natuurgebied met een uitgestrekt heide, dennenbossen en vele vennen. Centraal ligt de grote Kampinase Heide die gesierd wordt door talrijke vennen zoals als het Belversven, meer beschut liggen de Huisvennen en de Zandbergsvennen, die bijzonder rijk zijn aan libellensoorten. Over de heide klinkt de zang van de wulp.

De heide is hier en daar venig en kent bijzondere soorten als lavendelheide. Vooral aan de noordzijde en de oostzijde liggen uitgestrekte
(aangeplante) dennenbossen.

Kampina

Er lopen ook twee beken door de Kampina, de Beerze en de Rosep, meanderend door het gebied. Dankzij de inspanningen van Pieter van Tienhoven (van 1907 tot 1953 penningmeester van de Vereniging Natuurmonumenten) zijn zij voor de golf van ruilverkaveling en kanalisaties gespaard gebleven, waar het natuurschoon langs zoveel andere beken ten onder aan is gegaan. De Beerze is een middelgrote beek met een omvangrijk moerassig beekdal. In de Smalbroeken, een vaak inunderend deel van dat dal, groeien zware moerasbossen van onder andere zwarte els met lianen als hop en kamperfoelie, waarin zich de blauwborst en de sprinkhaanrietzanger verschuilen. In de moerassen en graslandjes komen gagelstruwelen, beenbreek en zeggesoorten voor. De Rosep is binnen de Kampina maar een bescheiden stroompje zonder veel dalvorming.
In de Kampina leven verschillende amfibieën waaronder sinds mei 2016 ook de boomkikker.[1]
[Wikipedia]

Excursie naar Klein Profijt op zaterdag 11 maart 2017

Klein Profijt is een veldkers-ooibos waarin de invloed van eb en vloed nog te merken is. Dit zoetwatergetijdengebied is gelegen langs de Oude Maas ten zuiden van Rhoon en wordt beheerd door het Zuid-Hollands Landschap. De Oude Maas is de enige resterende zoetwatergetijdenrivier in de delta van Rijn en Maas. Bij vloed dringt

het zoet rivierwater via kreekjes en geulen binnen en bij eb stroomt het gebied weer leeg. Een waas van rivierslib en plantenresten blijven na iedere vloed achter in de gorzen en het ruige bos. Dit wilgenvloedbos is de oorspronkelijke begroeiing van hoge rivieroevers en platen. Sinds eind jaren zestig heeft de natuur hier steeds meer de vrije hand gekregen. Zware stormen maken er open plekken waar weer nieuw bos ontstaat. Behalve de oude eendenkooi is het gebied van ± 65 ha vrij toegankelijk.

Tegenover dit gebied, op de linkeroever van de Oude Maas te Oud-Beijerland, bevindt zich het bezoekerscentrum "Klein Profijt".Er komen planten voor zoals het Zomerklokje, Bittere veldkers, Spindotterbloem en de Driekantige bies.[Wikipedia]

Werkgroep Vlinders en Libellen van de KNNV Drechtsteden.

KNNV-werkgroep VVVVlinders en libellen over nachtvlinderen 2016.

Als u een trouw lezer van de Spindotter bent, zult u de activiteiten van de Vlinder werkgroep goed hebben kunnen volgen. Het gehele jaar

2016 zijn de leden op diverse locaties actief geweest. Ook zijn ze naar het buitenland gegaan om daar nachtvlinders te gaan waarnemen. Over hun ervaringen hebben de leden een geweldig mooi verslag gemaakt. Dit verslag willen de leden van de vlinder werkgroep graag met u delen.
In deze uitgave van de Spindotter is de eerste aflevering van hun ervaringen weergegeven. In de komende uitgaven van de Spindotter vervolgen wij hen over de verdere belevenissen.

Voor onze werkgroep geldt voor 2016 wat voor veel nachtvlinderaars van toepassing was: niet echt veel exemplaren, maar toch redelijk wat soorten. Het voorjaar was koel en vochtig en dat betekent voor veel rupsen meer kans op schimmel en rotting en dus geen vlinders. Tussen 1 maart en eind oktober zijn we iedere maand minimaal 1 keer op pad geweest.

19 maart 2016
dicht bij huis: Merwelanden, bezoekerscentrum
Het nachtvlinderseizoen is voor ons groepje weer gestart met een excursie dicht bij huis. We staan weer bij het bezoekerscentrum in de Merwelanden. Zo vroeg in het jaar is er niet zo heel veel activiteit te verwachten, maar we hopen natuurlijk op voorjaarsuilen. Dit is een groepje vlinders binnen de familie van de uilen (de Noctuidae) die vroeg in het jaar vliegen, grofweg van maart tot eind april. De vlinders zien er compact uit met wat dik behaarde koppen. Hun rupsen leven vooral in de katjes van wilg, els en populier en daardoor zijn ze dus aangepast aan een vliegtijd vroeg in het jaar. Tijd waarin de sexen elkaar moeten opzoeken, paren, eitjes moeten leggen op de juiste voedselplant en hopen dat de katjes op tijd voor de jonge rupsjes in knop en bloei zijn. Wij kennen in Nederland de kleine voorjaarsuil (Orthosia cruda), de eikenvoorjaaruil (Orthosia miniosa), de bandvoorjaarsuil (Orthosia opima), de populierenvoorjaarsuil (Orthosia populeti), de sierlijke voorjaaruil (Orthosia gracilis), de tweestreepvoorjaarsuil (Orthosia cerasi), de variabele voorjaarsuil (Orthosia incerta), de dubbelstipvoorjaarsuil (Orthosia munda) en de nunvlinder (Orthosia gothica). De meeste soorten zijn door het hele land te verwachten, behalve de eikenvoorjaarsuil en de bandvoorjaarsuil, die vooral op de hogere zandgronden in het binnenland leven.
We verzamelen in de Merwelanden. Om 18.45 uur staan twee lakens klaar met samen drie lampen klaar om de gevleugelden te lokken. Om 19.30 uur landt de eerste vlinder. Een nunvlinder (Orthosia gothica), een fraai getekende soort. Van de katjes- of voorjaarsuilen zien we

ook nog de kleine voorjaarsuil, de variabele voorjaarsuil, de tweestreepvoorjaarsuil en de populierenvoorjaarsuil. De dubbelstipvoorjasuil (Anorthoa munda) hoort ook bij de katjesuilen en komt ook langs.

Orthosia cerasi / foto John van den Heuvel

Ook komen er nog twee vlinders van de spanner-familie (Geometridae) op onze lakens: de gewone spikkelspanner (Ectropis crepuscularia) en de vroege blokspanner (Trichopteryx carpinata). En de hele avond levert slechts één micro-vlinder-soort: Gewone kaartmot (Agonopterix heracliana).
Winston houdt ondertussen ook nog het beverobservatorium in de gaten en spot diverse exemplaren.
Een fijne eerste avond en helemaal niet teleurstellend: 9 soorten op licht.

9 april 2016
naar Brabant: de Peel (weekend)
De tweede nachtvlinderavond dit jaar. We gaan buiten de provincie kijken. Om half zes halen John, Erna & Youp in de stad Carel en Maja op. Met volle bak op weg naar Meijel. Halverwege rijdt Winston ons achterop. Zo komen we even voor 19.00 uur tegelijk aan bij ons logeeradres, kennissen van John. Een tijdje later komt ook Mirthe. Een kopje thee en even na 19.35 uur op weg naar de Deurnsche Peel. Van deze plek is bekend dat de gevlamde vlinder (Endromis versicolora) gezien is, en John en een van zijn kennissen hebben een week of twee geleden deze plek geïnspecteerd op opstelmogelijkheden. Een zandweg met een verhard fietspad en aan weerszijden Peellandschap met jong berkenbos. Zou het lukken? Dit jaar? Al jaren vlassen we op een ontmoeting met de schone gevlamde vlinder. Vorig jaar stond ons

clubje in de vliegtijd bij Westelbeers, maar het lukte ons niet om de vlinder te zien. Op diezelfde plek een week later wel. Eén van onze vlinderkennissen lukte dat, en hij stuurde ons een prachtige foto. Het geluk moet je altijd wat helpen, dus weer eens een kans creëren.

Petrophora chlorosata, de varenspanner

Hard werken: lakens opzetten, lichtval in het bos zetten en de partytent die als fotostudio dient. Foto: Erna Tollens
Even hard werken om twee lakens, een val en een partytent neer te zetten. Even na 20.00 is alles zo goed als klaar. Ter plaatse al een rups van de phegeavlinder (Amata phegea) door Frans gevonden. Een mooie avond, tjiftjaf, roodborst en zanglijster zingen en ook de fitis hoor ik. Hebben we meteen onze Eerste Waarneming van een zomervogel in

2016. Het avondrood verdwijnt, langzaam neemt de schemering het licht weg. De maansikkel komt door de berkenbomen op. Ik loop wat langs het pad, vind in de struikhei nog een rups van de hageheld (Lasiocampa quercus) en om 21.05 landt de eerste vlinder op ons laken: de gewone spikkelspanner (Ectropis crepuscularia), al spoedig gevolgd door een nunvlinder (Orthosia gothica). Dan volgen meer soorten: een boogbladroller (een van de Acleris-soorten, Diurnea fagella), tot mijn verrassing een spanner die ik niet thuis kan brengen, al zegt Carel meteen dat hij geen naam weet, maar wel de soort herkent. Youp zoekt in de boeken en komt uit op Varenspanner (Petrophora chlorosata). Die is vroeg, volgens de boekjes vliegt de soort pas vanaf begin april.

Er volgen wat voorjaarsuiltjes (Orthosia soorten). Om 22.05 loop ik langs het laken van John. Wat een rare grote bladeren liggen daar ineens op zijn laken… Ik buk, kijk en kan alleen maar gillen: “Hij is er, hij is er!”. Iedereen stuift toe. Wat nou “hij” is er… Een mooi groot vrouwtje is het, deze Endromis versicolora, mooier dan ik me had voorgesteld. Later op de avond komt er nog een vrouwtje en uiteindelijk zijn ze “tam” of vermoeid genoeg om te fotograferen. En dit fotomodel mag voor alle werkgroepsleden poseren.

Endromis versicolora, de gevlamde vlinder (berkenspinner). Foto: John van den Heuvel

Een leuke verrassing is ook de lente-orvlinder (Achlya flavicornis), ook al een soort die gebonden is aan bossen en heiden met berkenstruwelen. Voor ons van de klei in en rond Dordrecht een leuke soort. We blijven tot ca 00.30 uur actief en gaan dan het afbraakproces beginnen. We zien deze avond 14 soorten op ons laken.

20 mei 2016
opnieuw Brabant: Mispeldeindse Heide (weekend)
Alweer tijd om te gaan nachtvlinderen. Om 18.15 uur halen John, Youp en Erna ons op en zijn we op weg naar Westelbeers, naar Mirthe en haar ouders. En daarna volgen Ruud en Winston.

Ons onderkomen: partytent boven de picknicktafel bij de Flaestoren. Foto: Erna Tollens

Mooie rustige avond nachtvlinderen op een prachtige plek in het landschap De Utrecht, vlak bij de Flaestoren. Waar we natuurlijk weer gebruik maken van de picknicktafel. Dit keer geen nachtzwaluwen gehoord of gezien. Redelijk wat vlindersoorten met voor ons een nieuwe soort: de gewone dennenknopmot (Pseudococcyx turionella). De larve van deze soort leeft in de knoppen van de den, voor mij een soort die ik nog nooit gezien heb.

Pseudococcyx turionella, de gewone dennenknopmot. Foto: John van den Heuvel

Hoewel ik in de Meinweg ooit de rups van de elzenuil (Acronicta alni) gezien heb, zie ik vannacht voor het eerst de vlinder. Twee exemplaren zelfs. Nieuw voor onze werkgroep is de veenheide-uil (Acronicta menyanthidis). Deze vlinder is niet zo algemeen in ons land, de meeste worden gezien op de zandgronden in het binnenland.

Acronicta menyanthidis, veenheide-uil. Foto: John van den Heuvel

Als er bijna geen nieuwe soorten meer op ons laken komen, besluiten we dat het genoeg is, en breken rond half drie af, vertrekt Winston terug naar Dordrecht, rijdt de rest naar Westelbeers, waar John en Erna in hun camper slapen en Ruud, Youp, Carel en ik het tuinhuisje

mogen gebruiken als overnachtingsplaats. Myrthe slaapt in huis, in haar eigen kamer. Ons avondtotaal is 40 soorten.

[**Wordt vervolgd in komende Spindotters**]

Bent u ook geïnteresseerd om deel eens te gaan deelnemen aan de activiteiten van de Vlinderwerkgroep, neem dan contact op met John van de Heuvel, telefoon 078 – 616 85 12.

Werkgroep Natuur van de KNNV Drechtsteden.

Wandelen met de Natuurwerkgroep in 2107

Al drie jaren achtereen inventariseren we als **Natuurwerkgroep** van de KNNV-afdeling Drechtsteden de natuur op het Eiland van Dordrecht, en ook in 2017 gaan we daarmee door. Dat doen we eenmaal per maand in de periode maart – november en in slechts enkele geselecteerde gebieden, zodanig dat je daar één ochtend bezig kunt zijn. We bekijken niet alleen de planten, maar alles wat we tegenkomen op onze wandeling, dus ook vogels, vlinders, libellen, paddenstoelen etc. Ik heb hiervan de coördinatie op mij genomen, en vorig jaar deden gemiddeld 5 personen mee; ik hoop dat er in 2017 nog meer mensen mee gaan doen. Dat hoeft niet bij elke wandeling, dat kan ook incidenteel. Blijf niet thuis, loop eens een keer mee, het is leerzaam én ontspannend!
De wandelingen zijn op de eerste maandag van de maand, van 9 uur tot circa 12 uur.
Maar let op ! Als het 's morgens om half negen regent of buiig is en verwacht wordt dat het niet spoedig droog wordt, gaat de wandeling niet door en proberen we het op de tweede maandag van de maand opnieuw.

<u>De planning voor 2017 is als volgt:</u>

Januari	Geen wandeling.
Februari	Geen wandeling.
6 Maart	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
3 April	Polder De Biesbosch, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
1 Mei	Oosthaven, verzamelen bij de ingang van het natuurpad.

5Juni	Dubbelmonde/Overkamp, startpunt parkeerterrein Overkampweg t.o. politiebureau.
3 Juli	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
7 Augustus	Zuidhaven, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
4 September	Louisa Cannemanspolder, startpunt ingang volkstuincomplex aan de Zeedijk.
2 Oktober	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
6 November	Dubbelmonde/Overkamp, startpunt parkeerterrein Overkampweg t.o. politiebureau.
December	Geen wandeling.

Iedereen is van harte welkom op deze wandelingen, hoe meer kennis des te beter de inventarisatie.

Gerard Verroen.

Werkgroep Sophiapolder KNNV Drechtsteden.

Op dit moment zijn de plannen voor de werkgroep nog niet bekend. In het tweede kwartaal zullen de excursies van de werkgroep bekend gemaakt worden.
Informatie en opgave Frouke Esscher 078 - 6813347

Excursieverslagen

Verslag excursie Moretusbos op 24 september 2016

Het Moretusbos ligt in het Brabantse Putte, ten noorden van de Belgische grens, en is ontstaan uit een landgoed behorend bij kasteel Ravenhof dat nu in België ligt. Vanuit het centrum van Putte, juist voor de Belgisch-Nederlandse grens, loopt een smalle weg naar het kasteel Ravenhof en het Moretusbos, en langs die weg, naast het kasteel, ligt ook een parkeerterrein op Belgisch grondgebied. Maar vandaag was het parkeerterrein gesloten, want er werd een veldrit voor fietsers gehouden rondom het kasteel en het parkeerterrein was in gebruik voor deze veldrit; bovendien stonden er overal campers geparkeerd, ook op het bospad tegenover het kasteel. Kortom, het was zeer druk en wij werden gedwongen een parkeerplek verderop langs deze bosweg te zoeken, met als gevolg dat we een flink stuk terug moesten lopen om bij de ingang van het Moretusbos te komen. En dat was achteraf gezien een gelukkige situatie!

Kasteel Ravenhof Jan Huijzers

We waren met z'n twaalven en het was zonnig en warm. Bij de programmering van deze excursie, in april, dachten we in deze tijd van het jaar paddenstoelen te kunnen vinden, maar door de langdurige droogte sinds half augustus waren ze in de bossen vrijwel afwezig; we gingen er dan ook vanuit dat we vandaag niet veel paddenstoelen zouden zien. Maar een flinke wandeling in een onbekend bos is altijd aantrekkelijk.

Zoals gezegd moesten we een flink stuk teruglopen om bij de ingang van het Moretusbos, tegenover kasteel Ravenhof, te komen, en omdat het op de bosweg rumoerig was vanwege alle fietsactiviteiten, wandelden we door de bosstrook links van de weg. En daar zagen we meteen verschillende soorten paddenstoelen bij elkaar! We ontdekten op die bosstrook de volgende soorten:
Plooirokje (Coprinus plicatilis) groeiend op houtsnippers langs de weg, veel Aardappelbovisten (Scleroderma citrinum) met op verschillende exemplaren de niet algemene Kostgangerboleet (Xeronomus parasiticus), verder Regenboog russula (Russula cyanoxantha) en Grofplaatrussula (Russula nigricans), de Gekroesde Fopzwam (Laccaria tortilis), Fluweelboleet (Xerocomus subtomentosus), Parelamaniet (Amanita rubescens), een Koraalzwam (Clavulina spec.) en de Roodbruine slanke amaniet (Amanita fulva).
Tegenover het kasteel ligt op een heuvel een imposant gebouw, de Gloriëtte, een voormalig theehuis waar we even een koffiepauze hielden. We zagen een Grote bonte specht en een Boomklever en hoorden Roodborstjes zingen; er vlogen nog enkele vlinders: Atalanta's en Dagpauwogen. Daarna wandelden we door een imposante beukenlaan richting de verderop in het bos liggende weilanden; in de bosrand groeide Klein Springzaad. Op dood hout ontdekten we de Doolhofzwam (Daedalea quercina), op een nog levende boom zagen we de Dunne weerschijnzwam (Inonotus cuticularis) en op de grond de Breedplaatstreephoed (Megacollybia platyphylla), de Bleke franjehoed (Psathyrella candolleana) en de Grauwe bossatijnzwam (Entoloma rhodopolium). Aan de voet van sommige beuken stond de Reuzenzwam (Meripilus giganteus).

Bleke Franjehoed Jan Huijzers

Was het tot nu toe een parkachtig bosgebied, vanaf hier kwamen we in een natuurlijker, minder onderhouden, ruiger gemengd bos terecht en liepen we westwaarts richting het Belgische plaatsje Zandvliet. Op een open plek bij een weide pauzeerden we voor de lunch. In dit ruigere deel van het bos zagen we diverse rupsen, onder andere de rups van de nachtvlinder het Kroonvogeltje, en ook een vlinderpop. Op dode stammen ontdekten we de Echte tonderzwam (Fomes fomentarius) en de Dikrand tonderzwam (Ganoderma adspersum); en verderop ook de Platte tonderzwam (Ganoderma lipsiense) en Gewoon elfenbankje (Trametes versicolor). Ook de Houtknotszwam (Xylaria polymorpha) en de Roestbruine kogelzwam (Hypoxylon fragiforme) vonden we, evenals de Dennenmoorder (Heterobasidion annosum) en de Dennenvoetzwam (Phaeolus schweinitzii). Bij een oude, stenen grenspaal uit 1848 bereikten we de grens met België en namen we het bospad in zuidelijke richting. Uiteindelijk kwamen uit op een asfaltweg en liepen we weer naar het oosten richting onze auto's; op dit deel van de wandeling ontdekten we tot slot nog enkele Grote stinkzwammen (Phallus impudicus) en een Zilveren boomkussen (Reticularia Lycoperdon), een myxomyceet die vroeger Boompuist heette.
En zo kwamen we weer bij ons vertrekpunt terug, moe na deze ruim 8 km lange wandeling, maar wel voldaan vanwege het toch nog onverwachte aantal paddenstoelen en de leuke rups- en vlinderwaarnemingen. En van de wielerdrukte hebben we in het bos niets gemerkt!

Gerard Verroen.

Verslag excursie Den Treek op 22 oktober 2016

Den Treek is een uitgestrekt bosgebied in het oosten van de provincie Utrecht, ten zuiden van Amersfoort en grenst aan het landgoed

Henschoten; het wordt doorsneden door twee provinciale wegen en bestaat uit verschillende boomsoorten, zowel loof- als dennenbomen, en enkele kleine heidevelden. De bodem bestaat uit zure zandgrond en in de herfst betekent dit dat er paddenstoelen te verwachten zijn. Wel was het de vraag of we die zouden vinden na de zeer droge periode, dus vol verwachting gingen we met z'n zevenen vandaag op zoek. Het was even lastig een parkeerplek voor de auto's te vinden, maar in de omgeving van het landhuis Den Treek was een kleine parkeerplek. Het was somber, droog, windstil en koel weer, echt een herfstsfeer in een verkleurend bos.
We begonnen onze wandeling aan de oostzijde van het bos en gingen richting Amersfoort; een prachtige beukenlaan vormde hier onze start. En in de randen van het bos, links en rechts van het pad, vonden we meteen achter elkaar al diverse soorten paddenstoelen, zoals de Geschubde inktzwam (Coprinus comatus), de Dennenvlamhoed (Gymnopilus penetrans), de Gewone hertenzwam (Pluteus cervinus), het Fluweelpootje (Flammulina velutipes), de Braakrussula (Russula emetica), het Plooivlieswaaiertje (Plicaturopsis crispa), de Aardappelbovist (Scleroderma citrinum), de Knotsvoettrechterzwam (Clitocybe clavipes), de Regenboog russula (Russula cyanoxantha), de Witte kluifzwam (Helvella crispa), de Grijsgroene melkzwam (Lactarius blennius), de Gele korstzwam (Stereum hirsutum), het Plooirokje (Coprinus plicatilis), de Kleine bostrechterzwam (Clitocybe candidans), de Gewone zwavelkop (Hypholoma fasciculare), de Radijsvaalhoed (Hebeloma crustuliniforme), de Botercollybia (Rhodocollybia butyracea), de Porseleinzwam (Oudemansiella mucida), de Amethistzwam (Laccaria amethystina) en de Grote stinkzwam (Phallus impudicus). Ook vonden we enkele groepjes Koraalzwammen, waarschijnlijk de Rechte koraalzwam (Ramaria stricta), én er groeiden Gekraagde aardsterren (Geastrum triplex).

Fluweelpootje Jan Huijzers

Het was zeer rustig hier, overal hoorden we Roodborstjes zingen en het geluid van de Boomklevers; vóór ons vloog een groep Vinken weg. We verlieten de beukenlaan en namen een smal pad door een wat vochtiger deel; hier groeiden wat heidestruiken en Dopheide, en natuurlijk een overvloed aan Pijpenstrootje. We hielden even een korte pauze. Verderop kwamen we in een gebied met Amerikaanse eik en Lariks, en wat nu opviel was dat er duidelijk minder paddenstoelen waren.
Toen we weer tussen beukenbomen liepen kwamen ook de paddenstoelen weer tevoorschijn: de Tengere beukentaailing (Marasmius setosus), de Fluweelboleet (Xerocomus subtomentosus), de Kastanjeboleet (Xerocomus badius), de Kaneelkleurige melkzwam (Lactarius quietus), de Levermelkzwam (Lactarius hepaticus), de Echte tonderzwam (Fomes fomentarius), de Graskleefsteelmycena (Mycena epipterygia), het Kleverig koraalzwammetje (Calocera viscosa) , de Paardenhaartaailing (Gymnopus androsaceus), de Appelrussula (Russula paludosa), de Parelamaniet (Amanita rubescens), de Valse hanekam (Hygrophoropsis aurantiaca), de Witte bultzwam (Trametes gibbosa) en het Gewoon elfenbankje (Trametes versicolor) vonden we hier.

Porceleinzwam Jan Huizers

Na de lunchpauze, bij een zandafgraving waar een ven gemaakt werd voor amfibieën, zagen we Gewoon eekhoorntjesbrood (Boletus edulis),

Roestvlekkenzwam (Rhodocollybia maculata), Oranjerode stropharia (Leratiomyces ceres), Stijfselzwam (Exidia thuretiana) en Vliegenzwam (Amanita muscaria). We wandelden door een verwaarloosd heideveld waar vooral het Pijpenstrootje overheerst, en kwamen in een ander deel van het bos terecht. Meteen ook weer paddenstoelen: de Grote Parasolzwam (Macrolepiota procera), de Gewone glimmerinktzwam (Coprinellus micaceus), de Beukwortelzwam (Xerula radicata), de Spekzwoerdzwam (Merulius tremellosus) en de Koeienboleet (Suillus bovinus). Daar waar een perceel met Lariksen was vonden we een aantal Gele ringboleten (Suillus grevillei). Op dode stamresten ontdekten we de Teervlekkenzwam (Ischnodeerma benzoinum) en ook de Schubbige bundelzwam (Pholiota squarrosa); langs het pad stond de Parelstuifzwam (Lycoperdon perlatum) en tussen houtsnippers het Hazenpootje (Coprinopsis lagopus).
En zo waren we weer op de mooie Beukenlaan gekomen waar we de wandeling begonnen waren; en even later ook terug bij de auto's. We konden terugkijken op een sfeervolle herfstwandeling in een mooi bos vol paddenstoelen, een echte aanrader!

Gerard Verroen.

Grijs, Groen & Gelukkig

De landelijke IVN-organisatie ondersteunt zorginstellingen die mee willen doen aan het project" Grijs, Groen & Gelukkig". Dit betekent het opzetten van een groene dagbesteding voor cliënten van zorginstellingen of het daadwerkelijk helpen bij het aanleggen en onderhouden van een tuin bij deze instellingen. Een tuin waarin de bewoners nog een beetje kunnen genieten van de buitenlucht, vogelgeluiden, planten en bloemengeuren. Het uitgangspunt van de landelijke IVN-stichting is het trainen en inzetten van de vrijwilligers uit hun afdelingen. In Dordrecht heeft het Parkhuis zich aangemeld als koploper om mee te doen in het project. Omdat de KNNV en het IVN steeds intensiever samenwerken wil ik deze oproep ook onder de aandacht brengen van KNNV-leden in de Drechtsteden.
Leden die zich op enige manier voor dit project willen gaan inzetten kunnen zich als vrijwilliger aanmelden bij ons KNNV-lid en tevens secretaris van IVN-Dordrecht, Cees Mastenbroek.
(casemastenbroek@planet.nl)

Herfsttijloos en sneeuwklokje

Steeds meer planten bloeien het hele jaar door. Dit kan met de relatief zachte winters te maken hebben. Zoals elders in de Spindotter vermeld is, inventariseert de Floron de bloeiende planten in de periode tussen kerst en nieuwjaar.
Een plant die altijd al tot laat in het jaar bloeit is de naaktbloeiende (zonder groene bladeren) herfsttijloos (Colchicum autumnale). Hij behoort tot een aparte familie, de herfsttijloosfamilie . Er zij twee soorten bekend die in Nederland voorkomen

Foto: Miriam Scha

De herfsttijloos (C. autumnale) en en de droogbloeier (C. byzantinum). De herfsttijloos groeit op vochtige voedselrijke grond in loofbossen en in graslanden. Deze mooi bloeiende plant is een bolgewas, heeft rose bloemen en lijkt op een krokus. De bloeitijd is het najaar, tot in december. Wanneer de plant bloeit zijn alleen de bloemen zichtbaar. In het voorjaar heeft de plant groene glanzende bladeren die voor de bloei verdwijnen. De droogbloeier komt uit Tukije en is hier gekweekt en verwilderd. Hij is in het verleden ook als stinseplant aangeplant.
De naam Colchicum wijst op giftige stiffen uit de groep van colchicinen. Vroeger werden stoffen uit de herfsttijloos in zeer kleine hoeveelheden gebruikt bij de bestrijding van reuma en jicht. Overigens is de plant dodelijk giftig, maar wel een mooie herfstbloeier.
In tegenstelling tot de herfsttijloos is het sneeuwklokje (Galanthus nivalis) juist een extreem vroege bloeier. Al in december kunnen de bloemen worden waargenomen. De klokvormige bloemen steken soms al boven de laatste sneeuw uit. Wanneer de winters inderdaad steeds

zachter worden zou het mij niet verbazen wanneer beide hier beschreven gewassen kunnen gaan overlappen wat bloei betreft.
Het sneeuwklokje bloeit op beschaduwde, grazige plaatsen. We zien de plant in de duinen maar ook veel in verstedelijkte gebieden. Omdat het zo'n vroege voorjaarsbode is wordt het sneeuwklokje veel aangeplant in tuinen.

Ook in stinsemilieus zoals Clingendaal bij Den Haag en andere buitenplaatsen komt dit bolgewas uitbundig voor. Het is te herkennen aan de blauwgroene grondstandige bladeren, met een groengele vlek op de binnenste bloemdekbladen van de witte (kleurloze) bloem. Bestuiving door insecten kan in het zeer vroege en vaak nog koude voorjaar een probleem zijn. Het sneeuwklokje zorgt ervoor om al vroeg in het voorjaar op zonnige dagen (boven de 10 ° C) de bloemen te openen. Het eiwitrijke stuifmeel en de vroeg in het voorjaar geproduceerde nectar zijn dan goed bereikbaar voor de eerste bijen en hommels. Die worden op deze manier verleid tot een bezoek en zo wordt de mogelijkheid op kruisbestuiving en zaadvorming vergroot. Overigens is de ongeslachtelijke voorplanting, door middel van de vermeerdering van de bollen, de meest gebruikelijk. manier van voortplanten.

Frans Beuvens

Geef ook a.u.b. uw e-mailadres door aan de ledenadministrateur, zodat wij u op de hoogte kunnen houden van de laatste activiteiten en eventuele wijzigingen.

Beste KNNV- leden van de afdeling Drechtsteden,

Momenteel komen vrijwel alle taken van de afdeling Drechtsteden van de KNNV terecht bij het bestuur. Wij stellen het op prijs wanneer de leden ons willen helpen om de taken verder in te vullen. Wij zoeken o.a. leden om ons te helpen met de Spindotter. Wij kunnen **ondersteuning van de leden** gebruiken bij de redactie, het klaar maken voor de drukker of het klaarmaken voor digitale verzending. Ook kunnen wij hulp gebruiken bij het **voorbereiden van lezingen en cursussen**. Heeft u interesse om een handje te helpen neem dan contact op met één van de bestuursleden.
Het bestuur streeft er overigens naar om volgend kalenderjaar de leden een **digitale versie van de Spindotter** te gaan sturen. Dit heeft uiteraard te maken met verdere reductie van de kosten. Bij de stukken van de Algemene Ledenvergadering 2016 heeft u kunnen zien dat het drukken van de Spindotter een belangrijk deel van het budget opslokt. **Leden die een gedrukt exemplaar willen blijven ontvangen moeten dit melden aan de penningmeester , Ruud Dorst. (schriftelijk/telefonisch)**

Adres:	Ruud Dorst, Statenplein 91, 3311NH Dordrecht
Telefoon:	06 – 29326084 078 – 6183723
E-mail :	ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl

Wij hopen op uw medewerking en wensen u een mooie winter en goede jaarwisseling.

Het Bestuur

Huisvesting

De afgelopen jaren hebben wij onze cursusavonden en lezingen gehouden in de “ Waterjuffer “ , de leslokalen van Weizigt. De directie van Weizigt heeft besloten om de Waterjuffer te verkopen.

Zoals eerder vermeld zouden wij per 1 september 2016 geen gebruik meer kunnen maken van de “Waterjuffer “. Zoals nu blijkt is de verplaatsing van de “Waterjuffer “ door vertragingen in het vergunningentraject nog steeds aanwezig op de huidige locatie. Sinds vorig jaar houden wij regelmatig avonden gezamenlijk met het IVN. Lezingen en ledenavonden zijn een aantal keren gehouden in de aula van de Vrije School, een uitstekende mogelijkheid voor beide verenigingen, die voldoet aan al onze eisen en redelijk betaalbaar is. Wanneer wij de avonden gezamenlijk houden in Weizigt in de Paardenstal, is de prijs ook voor het KNNV haalbaar. Wanneer wij alleen met het KNNV een avond /cursus willen organiseren moeten we een ander onderkomen zoeken. Omdat we momenteel bezig zijn om de samenwerking uit te breiden lijkt het alternatief voor de Waterjuffer namelijk de paardenstal een goede mogelijkheid.
Wij gaan ervan uit dat deze oplossing voor ons, samen met het IVN afdoende is.
Voorlopig kunnen wij, zolang het lokaal “De Waterjuffer“ er nog staat, hier nog van gebruik maken. Let dus komende tijd goed op waar de lezingen gehouden worden.
Mochten er veranderingen komen dan zal het bestuur dat aan de leden melden en daarover, indien nodig, een extra ledenvergadering beleggen.

Het Bestuur

De Nieuwe Natuurwet

Op 1 januari 2017 krijgen we te maken met de Wet Natuurbescherming (WNB). Deze nieuwe natuurwet regelt de bescherming van de 164 Natura-2000 gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten. In de nieuwe wet krijgen provincies een belangrijke rol en een grote verantwoordelijkheid voor de bescherming van flora en fauna. Het is bekend dat de biodiversiteit vooral in Nederland schikbarend is afgenomen. Er is nog slecht 15% van de oorspronkelijke soortenrijkdom over.

De Nederlandse Overheid moet zorgdragen voor de instandhouding van de diversiteit. Zowel wat betreft de soorten als de leefgebieden van de soorten. Gezien de sterke achteruitgang wordt er in Nederland blijkbaar schandalig weinig gedaan aan natuurbehoud. Vooral in landbouwgebieden is de achteruitgang dramatisch.
Het stoppen van de achteruitgang en het herstel van leefbare biotopen voor kwetsbare soorten heeft een hoge prioriteit. In de Nieuwe Natuurwet moet de Provincie het voortouw nemen. Tot op heden heeft

de Provincie Zuid=Holland niets van zich laten horen. In overleg met natuurorganisaties zou de Provincie natuurgebieden kunnen aanwijzen of zelf een heldere natuurvisie op papier zetten. De provincie Utrecht heeft hierin wel zijn verantwoordelijkheid genomen.
De nieuwe wet die de oude wetten (boswet, flora- en faunawet en de natuurbeschermingswet) vervangt, biedt kansen om de grote problemen met betrekking tot kwetsbare soorten en biotopen aan te pakken. Momenteel komen we in Zuid-Holland niet verder dan fragmentarisch beleid. Een grutto hier , een dras - en slikgebiedje daar en met enig geluk een hekje om een verdwaalde orchidee. De nieuwe wet biedt de kans op een heldere toekomstgerichte provinciale visie.

Eindejaars Plantenjacht

Floron organiseert van zondag 25 december tot dinsdag 3 januari voor de derde keer de Eindejaars Plantenjacht. Het vorige jaar hebben meer dan 1000 plantenliehebbers meegedaan. Zij hebben ruim 27000 bloeiende planten waargenomen en 735 soorten. Het madeliefje (Bellis perennis) kwam het meest voor maar ook soorten als kleine pimpernel (Sangiosorba minor) en zeepkruid (Saponaria officinalis) .

Paarse dovenetel

In heel Nederland gaan dus plantenliefhebbers in de kerstvakantie op zoek naar bloeiende planten. Welke planten bloeien er in deze periode nog en welke bloeien het meest. Het kunnen planten zijn die vroeg in het voorjaar bloeien of die juist laat in het seizoen nog bloemen hebben. Wanneer de weersomstandigheden meewerken kunnen beide groepen rond de kerst nog bloeiend worden waargenomen. Door jaarlijks deze waarnemingen te doen is er

misschien een verband te ontdekken tussen de hogere gemiddelde temperaturen en het veelvuldiger voorkomen van bloeiende planten in de winter.
De Floron is blij met alle waarnemingen van bloeiende planten in deze periode. U kunt uw vondsten doorgeven via het meldingsformulier dat Floron op internet heeft gezet. Voor deelnemers die wat gerichter te werk willen gaan zijn een aantal regels opgesteld, die u kunt vinden op Plantenjacht 2016.
Inventariseert u de bloeiende planten in de tuin dan kunnen deze doorgegeven worden aan de tuintelling.nl.
Frans Beuvens

CONCEPT VERSLAG ALGEMENE LEDENVERGADERING KNNV AFDELING DRECHTSTEDEN VRIJDAG 11 MAART 2016.

1.Opening.
Voorzitter Frans Beuvens opent de vergadering om 20.00 uur

Aanwezig 18 personen, afgemeld zijn Jos en Jan Hitzert, Ada Noort,Christa Groshart en Marion Verroen.
Voorzitter stelt voor om aan de agenda toe te voegen de samenwerking met de IVN, zowel landelijk als ook plaatselijk.

In 2015 is verder gestreefd naar samenwerking te zoeken en uit te breiden met het IVN, Weizigt, Natuur Vereniging IJsselmonde .
Het organiseren van gezamenlijke lezingen en excursies zal in 2016 voortgezet worden.

2.Ingekomen stukken.
Geen bijzonderheden

3.Notulen ALV 13 maart 2015.
De notulen worden met een kleine aanpassing goedgekeurd.

4. De heren Beuvens en Ruiter worden beiden herkozen in het bestuur voor drie jaar als voorzitter, resp. secretaris. De heren bedanken de vergadering voor het in hen gestelde vertouwen.

5.Jaarverslag 2015.
Er zijn geen vragen of opmerkingen.

6.Financieel jaarverslag 2015 en verslag kascommissie.
Ruud Dorst geeft een toelichting op het voorliggende financieel verslag.

De kascommissie bestaande uit Marion Verroen en Jan Huijzers heeft de financiële stukken gecontroleerd en in orde bevonden , het bestuur wordt gedechargeerd.

7.Begroting 2016.
In de begroting is de stijging van de volledige zaalhuur nog niet meegenomen, de rekeningen lopen meestal achter. Alhoewel het resultaat op de exploitatie is toegenomen, durft het bestuur voor de begroting wel een lager resultaat te prognosticeren. De verwachting is dat met de komende cursussen dit weer recht getrokken kan worden. De vergadering gaat akkoord met de begroting 2016.

8.Contributie.
De indexatie van de afdracht aan de bond is voor 2014 doorgevoerd in de contributie van de afdeling, voor 2016 zal dit ook het geval zijn.

9.Verkiezing kascommissie.
Marion Verroen treedt na 2 jaar af, haar plaats wordt ingenomen door Cees Mastenbroek.

10.Benoeming afgevaardigde Vertegenwoordigende Vergadering.
De VV is op 16 april, Jan Huijzers te samen met Wouter Kroonen gaan er heen als de agenda's het toelaten.

11.Rondvraag.
Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

12.Sluiting.
Om 21.10 uur sluit de voorzitter de vergadering.
Na de pauze wordt er een boeiende presentatie gegeven door Gerard Verroen over zijn reis die hij in 2012 maakte naar de Lofoten in Noord Noorwegen, heen door Noorwegen en terug door Zweden. Tevens zagen we prachtige beelden van eilanden groep Vesteralen, welke voor de kust van Noorwegen ligt.

In het **najaar 2017** start de **KNNV Drechtsteden** weer een **paddenstoelen cursus**. Deze cursus zal uit meerdere lesavonden bestaan en tevens wordt er een praktijk les met excursie gehouden. Nadere details worden in de komende Spindotters vermeld.

Algemene ledenvergadering KNNV afdeling Drechtsteden
Vrijdag 17 maart 2017.
Locatie: Leslokaal “de Waterjuffer” van NMC-Weizigt.
Aanvang 20.00 uur.

1 Opening.
2 Ingekomen stukken.
3 Notulen algemene ledenvergadering d.d. 11 maart 2016. [bijgevoegd]
4 Verkiezing van bestuursleden.
Dit jaar zijn de heren Dorst en Zellmann, resp. penningmeester en web - master, aan het einde van hun huidige bestuurstermijn. Zowel de heer Dorst als ook de heer Zellmann stellen zich voor een volgend termijn herkiesbaar.
5 Jaarverslag 2016. [beschikbaar in de vergadering]
6 Financieel jaarverslag 2016 en verslag kascommissie. [beschikbaar in de vergadering]
7 Concept- Begroting 2017. [beschikbaar in de vergadering]
8 Contributie. De basis contributie voor 2016 wordt geïndexeerd.
9 Verkiezing kascommissie.
10 Benoeming afgevaardigde VV op 16 april 2017 en mondeling verslag beleidsraad KNNV 19 november 2016.
11 Stand van zaken m.b.t. samenwerking KNNV - Drechtsteden en IVN - Dordrecht.
12 Wat verder ter tafel komt.
13 Rondvraag.
14 Sluiting.

Na de pauze, omstreeks 21.00 uur, zal een boeiende lezing worden gehouden. Op dit moment is het definitieve onderwerp nog niet uitgewerkt door het bestuur.

De **KNNV Drechtsteden** start een **cursus libellen in april 2017** onder leiding van de heer Leo Marinissen. Twee theorie avonden worden gehouden op **5 en 12 april 2017**. Een datum voor een **praktijk les met excursie** in de vrije natuur wordt in overleg met de cursisten vastgesteld, omdat dat afhankelijk is van de buitentemperatuur. Maximaal 25 cursisten kunnen deelnemen, 50% leden van KNNV / IVN en 50% niet leden.
Kosten : KNNV / IVN - leden € 24,00 p.p. Niet leden € 30,00 p.p.
Opgave voor deelname : secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Over de leslocatie wordt u bij aanmelding geïnformeerd.

Algemene informatie

Auto-excursies

De verzamelplaats voor excursies **buiten** Dordrecht is aan de zuidzijde van het centraal station bij de stationsingang. Het streven is zoveel mogelijk te carpoolen. Voor het meerijden, geldt een vrijwillige kilometerbijdrage van €0,05 p.p. In verband met de aansprakelijkheid bij ongevallen kan een tegemoetkoming in de kosten van vervoer pas aan het einde van de rit aan de orde komen. Het is gewenst dat elke automobilist die passagiers meeneemt in zijn of haar verzekeringspakket een inzittendenongevallenverzekering heeft.

Aan- en afmelden voor excursies

Bij de excursies **buiten** Dordrecht is vermeld bij wie men zich moet aanmelden op de **vrijdagavond voorafgaand aan de excursie**. Indien u onverhoopt toch niet mee kan, dient u zich weer af te melden, anders staan we bij vertrek voor niets op u te wachten.

Dia- en lezingenavonden

De lezingen worden gehouden in het NMC-Weizigt, Van Baerle-plantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De zaal is 19:30 open en sluit uiterlijk 22:30. De zaal ligt naast het hoofdgebouw. Het ligt tegen het Weizigtpark aan op loopafstand van het NS-station Dordrecht.

Penningmeester en Ledenadministratie:

Ruud Dorst, Statenplein 91, 3311 NH Dordrecht.
E-mail : ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl
NL63 INGB 0000 6945 70 t.n.v. KNNV Drechtsteden te Dordrecht.
Uw lidmaatschap loopt van januari t/m december. Afmelden dient schriftelijk plaats te vinden voor 1 november.

Contributie

Contributie voor 2017: €31,25 voor leden;€12,60 voor huisgenootleden; € 15,15 voor kandidaat-leden; €7,60 voor leden van andere KNNV afdelingen, € 16,50 voor jeugdleden en minimaal €15,- voor donateurs. Bij een volledig lidmaatschap is men meteen lid van de landelijke KNNV, ontvangt men het tijdschrift Natura en kan men tegen ledenprijs boeken en natuurgidsen van de KNNV uitgeverij bestellen.

Aanleveren kopij

Kopij kan aangeleverd worden bij secretaris@drechtsteden.knnv.nl of opgestuurd worden naar Hein Ruiter (adres, zie blz.1). Het liefst aanleveren ruim voor de kopijdatum. Bijzondere natuurwaarnemingen of natuurbelevingen zijn zeer welkom.

Gebeitigde aardster.

Kleverig koraalzwammetje.